

Paul Tumanian este autor al unor romane și volume de povestiri, printre care: *Domnul Marius și Doamna cea mică* (1995), *Urma scapă turma* (1997), *Conspirația inocenților* (1999), *Refugiul în Vechiul Regat* (2012), *Visul văduvei* (2013), *Manechine* (2014), *Marocco–Jocuri în deșert* (2018), *Divorț fericit!* (2020), *Carusel* (2020), *Scriptum* (2021). Este traducător al volumului *Memorii*, de Andrei Saharov (1996) și al romanului lui Jean Cocteau, *Copiii teribili* (2005). De asemenea, publică proză și, ocazional, versuri în reviste literare precum *Convorbiri literare*, *Vatra*, *Familia*, *Discobolul*, *Euphorion*.

Paul Tumanian, *Oaspeții. Scenarii*
© 2022, Institutul European Iași

INSTITUTUL EUROPEAN
Iași, str. Bălușescu nr. 2, OP 6, CP 1309
euroedit@hotmail.com; www.euroinst.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TUMANIAN, PAUL

Oaspeții. Scenarii / Paul Tumanian. - Iași: Institutul
European, 2022
ISBN 978-606-24-0337-9

821.135.1

Reproducerea (parțială sau totală) a prezentei cărți, fără acordul Editurii, constituie infracțiune și se pedepsește în conformitate cu Legea nr. 8/1996.

Printed in ROMANIA

Paul Tumanian

O A S P E Ţ I I

Scenarii

INSTITUTUL EUROPEAN
2022

CUPRINS

În România, cândva – scenariu de film / 7
Gunoierii – scenariu de teatru radiofonic / 77
Captivul reveriilor – scenariu de film / 99
Oaspeții – piesă de teatru în trei acte / 155
Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte – scenariu
de film după basmul popular cu același titlu / 269

LBRIS

We know
books

În România, cândva

Scenariu de film
în șase părți, cinci *intermezzo*-uri și epilog

Partea I: Pe-un picior de plai

Acțiunea se petrece la începutul anilor '70 ai secolului XX.

VICTOR, 28 de ani, în culmea bunei dispoziții, intră val-vârtej, trântind ușa, în apartamentul său din centrul Bucureștiului, unde locuiește împreună cu părinții și cu CRISTINA, sora sa, studentă, 20 de ani. Aruncă servieta lângă cuier, se descotoarsește de pantofi scuturând un picior, apoi celălalt. Înainte de a apuca să iasă din vestibul, în pragul camerei de zi se ivește, mirată, Cristina. Din camera de zi se aude transmisia unui meci de fotbal.

VOCEA TATĂLUI: Cine e?

CRISTINA (răspunzându-i Tatălui): Victor. (Lui Victor.)
De ce faci atâta târâboi?

VOCEA TATĂLUI: Ce-i cu el la ora asta?

(Victor se îndreaptă impetuos spre camera de zi.
Cristina se ferește din calea sa.)

CRISTINA: Nu știu. Întreabă-l pe el.

(Victor străbate vijelios camera de zi, îndreptându-se spre baie.)

VICTOR: În curând am să umblu în picioarele goale! (În pragul ușii ce dă în bucătărie se ivește Mama.) Bună, mamă.

(Victor intră în baie. Tata și Cristina îl urmează, oprindu-se la ușa băii.)

MAMA: Victor! Ce-i cu tine?

VICTOR (deschide robinetul): În curând am să umblu în picioarele goale! (Începe să se spele pe mâini și pe față, în timp ce ceilalți îl privesc din prag.) Și-o să vă

dați seama că asta nu-i o vorbă goală! Vorbe goale se spun multe. Dar de data asta, gata! S-a isprăvit cu vorbele goale! Mamă, dă-mi de mâncare, mi-e o foame de lup! (Se șterge cu prosopul.)

CRISTINA (Tatălui): S-a ținut, nu-i așa?

TATA: Cred că da.

VICTOR (trece la fel de vijelios în bucătărie): Dar, re-
pede, mamă dragă! N-am timp de pierdut! (Ridică
capacul oalei de pe aragaz și miroase.) Ia să vedem,
ce mâncați voi aici? Supă de pui? (Scoate din dulap
farfurii și tacâmuri.) Pui care n-au apucat să vadă lu-
mina zilei!... Supă de urs! Asta am să mănânc eu!
Omletă din ouă de vultur! (Imită zborul planat al vul-
turului.) Pe care am să le iau chiar eu din cuib! (Cu
farfuriile într-o mână și tacâmurile în cealaltă, se
apropie de Mama; imită lupta cu vulturul.) Am să mă
bat cu el pentru ouă!

MAMA: Victor, ai să spargi farfuriile!

VICTOR (se îndreaptă grăbit spre camera de zi): Adu-mi,
te rog, în camera mare supă voastră de pui! (Se în-
dreaptă către camera de zi. Tata și Cristina îl urmea-
ză.) Am să vă spun tot. Puțină răbdare, domnilor! (În
odaia de zi.) Ce-i hărmălaia asta aici? (Pune farfuriile
și tacâmurile pe masă.) Meci de fotbal? La gunoi cu
televizoarele voastre! (Închide televizorul.) Cristina,
fii tu atât de drăgălașă și adu-mi pâinea voastră albă
de material plastic. (Cristina îi aruncă o privire în-
cruntată și iese.) Mamă, supă, te rog! (Lui Tata.) Știi
pentru ce s-au inventat televizoarele? Ca să nu vă lase
să mai gândiți! Vi se spune până și cum trebuie să vă
legați șireturile! (Se așează la masă.) Dar eu nu mai
am nevoie de șireturi. Fiindcă am să umblu în picioa-
rele goale. (Intră Mama aducând oala cu polonicul și
un suport de faianță.)

MAMA: Victor, poți să-mi explici și mie ce e cu toate aiurelile astea?

VICTOR (luând oala și suportul și punându-le pe masă): Explicații, câte doriți, stimată doamnă! (Intră Cristina aducând pe o tavă pâinea și cuțitul.) Mulțumesc, surioară. (Își pune supă în farfurie.) Luați loc și totodată aflați că mi s-a acrit de scene. (Își taie pâine; se așează.) Mi s-a acrit de ședințe, de ziare, de broșuri și de toate celelalte!... (Ceilalți trei se așează la masă.) Dacă apar ziarele, eu am dreptul să le citesc. Sau nu! Corect? (Începe să mănânce.) Ei, bine, nu-i așa! *Trebuie* să le citesc! E musai să le citesc! Nici acasă n-am dreptul să fac ce vreau. Trebuie să citesc ziarele! Dacă în ziar scrie „naționalități conlocuitoare”, așa cum se spunea cândva, eu trebuie să zic „naționalități conlocuitoare”! Dacă apoi le vine chefu’ să spună „minorități naționale”, trebuie să spun și eu „minorități naționale”. Și nu altfel. Acuma iarăși se spune „naționalități conlocuitoare”. Iar dacă din întâmplare spun „minorități naționale”, nu cu vreo intenție ascunsă ci fiindcă așa m-au învățat tot ei timp de ani și ani de zile, mi se dă peste nas: Nu „minorități naționale” trebuie să spui, ci „naționalități conlocuitoare”! Înainte spuneau „muncitorii, tehnicienii și inginerii”... Acuma, nu! Acuma se spune „muncitorii, *inginerii* și tehnicienii”! Ferească sfântul să inversezi ordinea cuvintelor!... Așa că, dragii mei, aflați că m-am săturat! Dacă mi se spune „Trebuie să te duci la învățământ politic”, da, sunt de acord, să zicem. Dar să fiu chemat în cabinetul directorului și să fiu muștruluit fiindcă am lipsit o dată, o singură dată, asta-i prea de tot, fir-ar să fie!

MAMA: Victor, nu e bine să-ți faci nervi când stai la masă.

VICTOR: Ah! mi se-aplecă supă asta a voastră de pui sintetic! E ultima oară când mai mănânc așa ceva.

MAMA: Victor, nu cumva...?

VICTOR: Desculț am să mă cațăr pe stânci după ouă de vultur! De ani de zile rabd și aștept să se schimbe ceva, dar nu se schimbă nimic. Trebuie să fie în țara asta un cuib de vulturi pe undeva. Și de ce să mă duc la învățământ politic? Nu vreau! De ce să nu pot să-nvăț ce-mi place mie? trebuie să fie în țara asta un colț unde să fii lăsat în pace! Să citești ce vrei tu, să faci ce vrei tu, să te duci unde vrei tu. Ei bine, colțul ăsta l-am găsit!

MAMA: Ce colț, Victor? Ce tot vorbești!

VICTOR: Un sat cu căsuțe de lemn, unde vântul aduce mireasmă de fân cosit și de flori de câmp...

CRISTINA: S-a țicnit de-a binelea.

MAMA: Ce sat?

VICTOR: Un sat întins *pe-un picior de plai*, sub stânci peste care se rotesc vulturii în azurul cerului... Gârba.

MAMA: Poftim?!

TATA: Gârba? N-am auzit. Pe unde vine?

VICTOR: *Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai...* În Munții Apuseni.

MAMA: Adică vrei să spui că ai de gând să pleci în satul ăla? Gârba? Adică să te muți acolo?

VICTOR: Asta mi-e vrerea!

MAMA: Tu vorbești serios?

VICTOR: Foarte serios.

MAMA: Să stai singur, cocoțat în vârf de munte? La Gârba?

VICTOR: De ce singur? Cu Zâna Cireșelor. Cu Zâna Frasinilor. Cu Zâna Vâltorilor...

CRISTINA: Ce cap sec!

MAMA: Și cum ai să-ți câștigi existența?

VICTOR: Existența!... E ca și inexistența!... Pierdut în sânul naturii... Ca un umil profesor de matematică la școala generală de opt ani.

CRISTINA: Profesor!

VICTOR (Mamei): Aveți și un fel al doilea sintetic, stimată doamnă?

MAMA (se ridică): Isprăvește cu acest „stimată doamnă”! (Ia farfuria și oala cu supă.) Și află că niciodată nu ți-am dat să mănânci mâncăruri sintetice! (Iese.)

VICTOR (strigă în urma ei): De unde știi? Ai muls tu vaca? Ai crescut tu puii? Ai văzut vreodată o *fabrică de pui*?...

TATA: Victor, ar trebui să te gândești serios.

VICTOR: La ce să mă gândesc serios?

TATA: La Gârba aia a ta.

VICTOR: M-am gândit foarte serios.

TATA: Nu pari foarte serios. Niciodată n-ai avut aerul că te-ai maturizat cu adevărat.

VICTOR: Zău?

TATA: Nu se poate să fii atât de inconștient!

VICTOR: Când ai de trecut o apă, nu mai stai pe gânduri! Te arunci în vârtoare și înoți?

CRISTINA: Și aștepți să te scoată de ciuf! Zâna Vâltorilor! (Intră Mama aducând o farfurie cu tocană.)

MAMA (pune farfuria pe masă): Victor, dacă faci asta...

VICTOR (se apleacă și miroase farfuria): O, minunată tocană sintetică din care se ridică aburi de amoniac!

CRISTINA (sărind de pe scaun mânioasă): Mi se face silă! Nu mai stau să-ți ascult mitocăniile! (O pornește către ușă.)

VICTOR: O, sfântă indignare! Măcar de-ai fi la fel de pornită și când te-ndoapă la facultate cu pastile de învățământ politic! Si apoi, să știi, e ultima oară când ne mai vedem!

CRISTINA (se oprește și se întoarce spre el): Ce vrei să spui?

VICTOR: Vreau să spun că în circa o jumătate de oră sunt în drum spre gară.

MAMA: Victor!

VICTOR: Nu puteam să fac altfel, stimată doamnă. Acum două săptămâni m-am sfătuit cu Zâna Trenurilor. „Ce să fac, Zână?” am întreat-o. Mi-a răspuns așa: „Victor, dragul meu, sunt atâția tâmpiți pe lumea asta, că nu s-a găsit niciun amator să fie profesor de matematică la Gârba. Soră-mea, Zâna Căpițelor de Fân, domiciliată în satul Gârba, tânjește după un bărbat adevărat... La tocana asta ar fi mers și un cățel de usturoi sintetic... „Copiii sunt buni prieteni cu Zâna Fluierelor de Tei și au mintea limpede.” Așa mi-a spus Zâna Trenurilor. Așa că acolo, în odaia mea, cele două valize sunt deja pregătite de drum...

MAMA: Victor!

VICTOR: ...Iar aici, jos, la ușă, taxiul pe care l-am chemat trebuie să sosească dintr-o clipă într-alta.

MAMA (aproape plângând): Victor, nu se poate să-mi faci una ca asta!

VICTOR: Cu Muza Tragediei n-am fost niciodată prieten. (Adresându-se Tatălui.) Cum îi zice? Tu trebuie să știi.

TATA: Melpomene.

VICTOR: Tocmai. Melpomene.

MAMA: Măcar să-mi fi spus dinainte!

VICTOR: Zâna Valizelor mi-a poruncit: „Nu le spune nimica! Dacă le spui, iese un adevărat balamuc!”

CRISTINA: Zâna Valizelor!

TATA: Ehei, Victor, prea vezi zâne peste tot.

VICTOR: Mulțumesc, mamă, nu mai mănânc. (Își aprinde o țigară.) *Pe-un picior de plai, pe-o gură de rai*...

TATA: Gândești ca un copil. Într-o zi o să-ți iasă pe nas.

VICTOR: *Turmele-l urc, stele le scapără-n cale*... Doamne, trebuie să fie un colț în țara asta unde să poți trăi după pofta inimii. Să zaci întins în iarbă și să

privești vulturii cum se rotesc în înaltul cerului... Adierea vântului să-ți mângâie fruntea obosită... Să nu te îmbrâncească nimeni în autobuz... Să călătorești cu șaretă... Și să te gândești: azi n-am învățământ politic. Și nici mâine. Nici poimâine... Niciodată... (Se aude soneria de la intrare. Toți tresar.) Șoferul iată că sosi!

În taxi, tolănit pe bancheta de la spate, Victor străbate străzile Bucureștiului.

Taxiul trage la intrarea în Gara de Nord. Victor plătește. Coboară. Se uită la ceasul de la mână. Coboară și șoferul, deschide portbagajul, scoate cele două valize și le lasă pe trotuar. Victor ia valizele și urcă grăbit treptele de la intrare.

Tren în mers. Însoțit de conductor, Victor străbate coridorul vagonului de dormit. Conductorul îi arată cușeta. Victor îi mulțumește și intră. Trenul străbate câmpia, în lumina soarelui care apune.

În vagonul-restaurant, Victor șade singur la o masă. Afară s-a lăsat întunericul. Se aude corul cu melodia „Somnoroase păsărele”. Pe masă se află o sticlă cu bere și un pahar plin. Victor duce paharul la gură și, cu același aer visător, bea închizând ochii de plăcere. Trece ospătarul. Se oprește la masa lui Victor. Acesta plătește consumația. După plecarea ospătarului, Victor rămâne dus pe gânduri.

În așternut, legănat de tren, Victor visează cu ochii deschiși. Întinde o mână leneșă și stinge veioza.

În tren. Dimineață. Pe fereastră se văd dealuri, păduri, căsuțe. În fața chiuvetei, îmbrăcat, aplecat

spre oglindă, Victor se bărbierește, fredonând. Se șterge cu prosopul. Deschide fereastra, trage în piept cu nesaț aerul proaspăt al dimineții.

Piațetă în vecinătatea gării unui orașel de munte. Victor șade la fereastra unui autobuz hodorogit, prăfuit, încărcat cu desagi, coșuri. Cele două valize ale lui Victor. Autobuzul se pune în mișcare.

Șosea asfaltată, îngustă, șerpuită, printre dealuri împădurite. Autobuzul își continuă cursa.

Același autobuz. Drum neasfaltat, suitor. De o parte și de alta se înalță coastele povârnite ale dealurilor. Pădure de brazi. Autobuzul urcă opintindu-se din greu.

Șaretă pe un drumeag îngust, povârnit. Victor șade alături de un sătean, care ține hățurile. Dealuri, pâlcuri de brazi, case îndepărtate, izlazuri împrejmuite. Vaci care pasc. Un câine latră. În față, nu prea departe, se înalță crestele luminate de soare ale munților.

Șaretă a oprit la marginea unui sat de munte, cu case de lemn, răsfirate. Victor coboară, își ia valizele. Săteanul îi arată drumul. Șaretă întoarce și o pornește înapoi.

Rămas singur, Victor se află acum „în sânul naturii”. Mugetul unei vaci. Tălângi. Câini lătrând ici și colo. Lângă drum susură un pârâu. Câțiva copii la poarta unei case din apropiere. Poartă înaltă, sculptată. Fericit, Victor le face semn cu mâna. Copiii, în port muntenesc, îi zâmbesc prietenos, sfioși. Se apleacă, ridică valizele și pornește mai departe.